

Nova Strava

GLASILO NARODNEGA DELAVSTVA

Kaj hočemo...

Resolucija, sprejeta na delegatskem zboru Narodne strokovne zveze v Laškem dne 19. novembra 1939.

Po zaslišanju poročil in referatov funkcionarjev osvaja delegatski zbor NSZ naslednjo resolucijo, ki označuje stališče delegatov k organizacijskim problemom Zveze in pa k perečim vprašanjem našega javnega življenja, ki imajo neposredni vpliv na strokovno gibanje narodnega delavstva.

1.

Narodno delavstvo hoče biti organizirano v samostojni in svobodni strokovni organizaciji, ki sloni na načelih narodnosti in socialnega napredka, doseženega z razvojem socialno-političnih reform za zaščito delavcev pred izkoriščanjem po materialističnem kapitalizmu ali posledicami duševnega zaslužjenja. Narodno delavstvo prizna in spoštuje potrebo delavske solidarnosti, toda le pri popolnem spoštovanju in uvaževanju ideoloških osnov našega pokreta.

Narodno delavstvo ponovno izreka svoje prepričanje, da je NSZ polnovreden činitelj pri prizadevanjih za našo notranjo konsolidacijo in pri reševanju vprašanj, ki imajo namen dvigniti socialno-gospodarske razmere v državi. Narodni delavski strokovni pokret ustreza nacionalnim potrebam države in naroda in je zato močna opora državi zgradbi, kar je kljub težavam že večkrat tudi dokazal.

Narodni in socialni strokovni pokret delavstva mora sloneti samo na najdoslednejših demokratičnih načelih. Čim bolj podčrtavamo nacionalne in socialne težnje, tem bolj se moramo zavedati, da bo tem težnjam zadoščeno edino in samo z najizrazitejšo demokratično ureditvijo vsega našega narodnega in državnega življenja.

Kot delavski strokovni pokret najodločneje obsojamo brezobzirne strankarsko-politične strasti, ker vidimo, da zapostavljajo nujne gospodarske in socialne zadeve in stalno kale vodo, v kateri brezskrbnejše ribarijo malenkostni in sebični sovražniki delavstva in svobodoljubnega naroda.

Delavski strokovni pokret mora biti svoboden, ne sme biti oviran ne po delodajalcih, ne po posameznih drugih strokovnih pokretih, ne po neutemeljenih odredbah in predpisih. Za strokovni pokret je potrebna najširša svoboda tiska in besede ter svoboda zborovanj. Kot svobodni in demokratični delavski pokret ter pristaši pospešene socialne evolucije moramo najodločneje zavračati vsako vmešavanje v notranje organizacijske zadeve delavskih ustanov s strani kogar koli, kateremu ni poverilo te naloge tudi delavstvo.

2.

Zaščita dece in mladine je sestavni del našega strokovnega pokreta. Vemo pa, da je kulturna in moralna zaščita delavskih otrok brez materialnih sredstev nemogoča. Pokreniti hočemo gibanje za zaščito delavskih družin s pomočjo posebnih družinskih izjednačevalnih fondov.

3.

Odklanjamo razredno borbo in smo zagovorniki vsenarodne skupnosti in solidarnosti. Zato upravičeno računamo na pomoč vsega naroda in narodnih ljudi v boju za naše socialne pravice. Narod nam mora priznati neomejeno pravico stavke in načinov borbe, ki jamčijo za uspeh in ki niso v nasprotju s socialnim pojmovanjem zasebne lastnine in osnovnimi državnimi predpisi.

4.

Potrebno je skrajšanje 48 urnika. Zakon o minimalnih mezdah ne ustreza dejanskim potrebam in ogroža sedanji življenjski standard. Izda naj se nova uredba o minimalnih mezdah za kvalificirane in nekvalificirane delavce ter tudi za nameščence. Za prekrške te uredbe naj se uvedejo stroge kazenske sankcije z izrecnim priznanjem aktivne pravne legitimacije kontrole delavskim strokovnim organizacijam. Uvesti je treba najučinkovitejšo kontrolo obratov s strani Inspekcije dela. Delno kontrolo pa naj vrši tudi delavsko zavarovanje, kateremu naj se omogoči smotrno izvajanje preprečevalnega skrbstva.

Z ozirom na § 219 o. z. vztrajamo na zahtevi, da mora delavec imeti pri primerni dobi zaposlitve pravico do polne plače od strani delodajalca. Narodno delavstvo bi moglo pristati na kompenzacijo hranarine s plačo le s pogojem, da hranarina pri daljšem bolovanju raste in tako doseže polno plačo.

Zaščita delavstva za čas vojaških vaj je preskromna in nezadostna, zahtevamo primerno regulacijo §-a 221. o. z. in izpolnitev uredb, ki urejajo podporo družinam za čas odsotnosti rednika, ki gre na orožne vaje.

5.

Vztrajamo na enotni jugoslovanski okvirni socialni zakonodaji, ker je potrebna enotna zaščita delavstva po vsem državnem ozemlju. Krajevna socialna zakonodaja pa naj to zakonodajo le izboljšava, nikakor pa je ne sme slabšati.

Delavsko zavarovanje naj se organizira po načelu najširše samouprave interesentov. V bolniškem zavarovanju naj se ustroj zavarovanja izvede po načelu

pokrajinske in stvarne avtonomije, dočim naj nezgodno in rentno zavarovanje ostane še v vsedrjavni rizikovni skupnosti, z enim vsedrjavnim nosilcem zavarovanja. Interese zavarovancev je v vseh panogah zavarovanja zaščititi z zadostnimi pokrajinskimi in osrednjimi rezervnimi skladi. Naložbena in investicijska politika mora biti prenešana v pristojnost pokrajinskih samouprav.

Finančna in gospodarska politika zavarovanja mora biti v skladu s socialnimi zdravstvenimi težnjami posameznih pokrajin sorazmerno z vplačili v teh pokrajinah.

Zboljšati je določila zavarovanja za onemoglost, starost in smrt, tako da se starostna meja zniža od 70 let na 60 let, za nevarnejše poklice pa še na nižjo dobo in prav tako tudi za ženske. Pokojnina se mora z dobo zaposlitve sorazmerno zvišavati.

Zagotovi naj se doživljenjska vdovska renta, otrokom je pokojnino podaljšati do 18 let, izjemoma do izvršenega šolanja ali izučitve.

Delavstvo pri javnih delih je zavarovati tudi za bolezen, onemoglost, starost in smrt, kot je zavarovano ostalo delavstvo.

Populacijski interesi države zahtevajo, da se določila glede porodniških dajatev za svojke zavarovancev izboljšajo.

Rudarsko zavarovanje in druga posebna zavarovanja ne smejo biti slabša od splošnega socialnega zavarovanja. Pristojnost za pritožbe v rudarskem zavarovanju je prenesti na višje sodišče v Ljubljani. Bременa delavcev za rudarsko zavarovanje je znižati, pokojnine pa je zboljšati. Izdati je okvirne predpise za prostovoljno višje rudarsko zavarovanje.

Uvesti je socialno zavarovanje za poljedelsko delavstvo in socialno zavarovanje vseh socialno šibkih samostojno pridobitnih delovnih ljudi.

6.

Uredi naj se vajeniško vprašanje: a) izda naj se čim preje uredba na podlagi §-a 267 o. z. glede odškodnine vajencem za čas njihove učne dobe. b) Dopolni naj se obrtni zakon v tem smislu, da imajo vsi vajenci vsako leto obvezno plačani dopust, ki ga morajo izkoristiti. a) Ustanove naj se počitniške kolonije, v katere naj se pošljejo za časa dopusta vsi slabotni in bolehnii vajenci. c) Vsi vajenci morajo biti pod stalno zdravstveno zaščito, pred vstopom v učno razmerje morajo biti zdravniško pregledani. d) Po vsej državi naj se ustanove poklicne svetovalnice in posredovalnice za delo, v Sloveniji je banovinski poklicni posvetovalnici omogočiti, da svoje delo razširi na vso deželo.

7.

Večjo skrb je posvetiti skrbstvu za brezposelne, posebno pa za sezonske delavce. Denarna sredstva javnih borz dela je v prvi vrsti porabiti za podporo brezposelnim. Te podpore danes dosegajo komaj 30% dohodkov. S sredstvi javnih borz dela ima razpolagati samo pokrajinska borza dela, pri osrednji borzi dela je voditi samo skupen rezervni sklad.

8.

Izdati je zakon o obveznem sklepanju kolektivnih pogodb in o obvezni izvolitvi obratnih zaupnikov. Izpopolniti je zaščito obratnih zaupnikov, zlasti je njih poslovno dobo podaljšati na tri leta. O pritožbi proti odpustu zaupnika naj razpravlja okrajno sodišče v pospešenem postopku.

9.

Uvedejo naj se obvezni plačani delavski dopusti, pri enoletni zaposlitvi najmanj 6 dni. Za čas dopusta mora biti delavcu pridobitno delo prepovedano.

10.

Zaščititi je treba domače delovne sile in omejiti zaposlitev inozemcev, varujoč interese Slovanov pred neslovani. Posebno naj velja absolutna prepoved zaposlitve inozemcev v krajih ob državni meji in v tovarnah, ki so važne za državno obrambo.

11.

Nemudoma je razpisati svobodne, tajne in proporcijne volitve v vse delavske in nameščenske socialne ustanove, ker mora biti delovanje teh v interesu vseh delavcev in pod vodstvom oseb, ki uživajo zaupanje neposrednih interesentov.

Delavske zbornice morajo pridobiti na svoji avtoriteti, da bodo mogle pri socialni zakonodaji uspešnejše sodelovati. Enostranski uporabi sredstev delavskih ustanov moramo odločno ugovarjati. Strokovna šola Delavske zbornice je sestavljena tako, da bo služila samo enostranskim koristim. V njo ne moremo imeti zaupanja. Zahtevamo pri vodstvu šole soudeležbo.

12.

Narodno delavstvo se zaveda važnosti narodno-obrambnega dela. Poziva zato vsa zasebna narodna društva in tudi oblast, da bolj pozorno skrbi za to delo. Bistveni del tega dela je koristno zanimanje za socialne potrebe naših obmejnih ljudi in krajev; zato naj banska uprava izdela načrt za socialno zaščito tega prebivalstva in preskrbi v proračunu potrebne postavke za kritje potreb. Narodna zavest našega ljudstva ni na zadostni višini, vzrok je v nezadostni narodni vzgoji širokih mas. NSZ hoče v tem oziru storiti vse, da se narodna vzgoja pojača. Na to dejstvo opozarjamo tudi druga slovenska kulturna in nacionalna društva.

13.

NSZ je že nad 30 let nositeljica narodne misli med delavstvom. Temu svemu poslanstvu hoče ostati zvesta tudi v bodoče. Smatramo, da je za delavstvo narodna zavest in čuvstvo velike kulturne in socialne važnosti. Zavračati moramo prizadevanja, ki skušajo poslanstvo in uspehe NSZ na polju narodno-vzgojnega dela osporavati in zmanjševati. NSZ je edina delavska strokovna organizacija, ki je dosledno in pošteno vzgajala delavce v narodnem duhu brez postranskih hotenj.

Jačati je treba jugoslovansko delavsko solidarnost in krepiti odporne sile vsega jugoslovanskega delavstva proti reakcionarnim tendencam kapitalizma in nedemokracijskim ideologijam.

14.

Bodoča ureditev države mora biti taka, da ne ustvari gospodarske izločitve Slovenije iz vsedravnne gospodarske skupnosti. Sloveniji mora biti brezpogojno zajamčen industrijsko-gospodarski napredek, katerega ne sme ovirati gospodarska izolacija naše banovine ali gospodarska avtarkija drugih pokrajin. Svarimo pred tako ureditvijo, ki bi nam prinesla brezposelnost in ogrožanje socialnega napredka. Vsaka ureditev mora v svojem jedru pomeniti ojačanje jugoslovanske državne misli. Reforme v notranji preureditvi države so potrebne in to iz psiholoških in iz stvarnih razlogov.

15.

Delavstvo pozivamo v teh časih k največji treznosti in razičnosti, k čuječnosti za lastne, državne in narodne koristi. Merodajne činitelje pozivamo, da spoštujejo socialne zakone. Oblast prosimo, da času primerno pojača inspekcijo dela. Posebno skrbna morajo biti prizadevanja za pobijanje draginje in inflacije.

16.

Zavedajoč se pomena teh zahtev in v želji, da bi bil naš program čim preje izveden, izjavljamo, da bodo NSZ in njene podružnice pazljivo zasledovale vse potrebe socialnega življenja malega človeka in uporabljale vsa sredstva in pota, da dobe te potrebe realno zaščito. Zato bomo pospeševali notranjo okrepitev naših organizacij in uporabljali vsa sredstva za doseg naših programskih zahtev.

Naša borbenost bo veljala zunanji in notranji sovražnikom. K temu nas poziva svetost našega programa, ki je izražen v besedah: Smo narodni in zato do skrajnosti občutljivi za socialno pravičnost. Vsestranska pravičnost je v resnih časih, ko je treba stati na straži za narodno državno svobodo, najjačje sredstvo v rokah pametnih državnikov.

Rudarji in topilničarji

Osrednji odbor za oskrbovanje nezaposlenih rudarskih in topilniških delavcev je izdal poslovno poročilo, v katerem priobčuje tudi podatke o zaposlitvi in o gibanju mezd našega rudarskega in topilniškega delavstva v zadnjih letih.

Znano je, da število rudarskega in topilniškega delavstva v Sloveniji še vedno hudo zaostaja v primeri z zaposlitvijo leta 1929, med tem ko se je v ostali državi zelo povečalo. V primeri z letom 1929. se je število zavarovanih rudarskih in topilniških delavcev lani na področju bratovskih skladnic v Beogradu, Sarajevu in Splitu povečalo za 20.248 ali za preko 60%. Na področju ljubljanske bratovske skladnice je bilo ob koncu leta 1938, za 2470 ali za skoro 16% manj rudarskih in topilniških delavcev nego leta 1929. na področju zagrebske bratovske skladnice pa za 1084 manj ali za 16%. To občutno navedanje članstva je povzročilo značne finančne težkocne pri glavni bratovski skladnici v Ljubljani, ki je imela ob koncu leta 1938. 6855 upo-

kojencev in drugih rentnikov, to je 52% vseh aktivnih članov.

Ako vzamemo za osnovo mezde od leta 1929, ugotovimo, da so znašale mezde leta 1938 v rudarskih in topilniških obratih v celi državi le 86% mezde iz leta 1929. Na področju beogradske bratovske skladnice je znašal indeks mezde za leto 1938 88%, sarajevske 89%, ljubljanske 94%, zagrebske 89% in splitske 91%. Iz tega je razvidno, da so se mezde v Sloveniji še najbolj približale mezd pred krizo. Na področju ljubljanske bratovske skladnice je znašal povprečni mesečni zaslužek rudarskega in topilniškega delavca leta 1927 din 1259, leta 1929 din 1398, leta 1935 din 863 in leta 1938 din 1336. Dnevna mezda je znašala leta 1928 din 53.56 in leta 1939 pa din 50.38. Točne slike nam ta statistika sicer ne da, ker ne loči topilniškega delavstva od rudarskega, ki je veliko slabše plačano.

Eno je pa gotovo, da rudarji in ne topilničarji niso dosegli zaslužkov, ki so jih imeli že leta 1928, če tudi so izdatki za najnujnejše življenjske potrebščine znatno višji.

pa z vsilo nastopi bolezen, potem mora vsakdo v bolnico, kdor nima denarja za sanatorij, ali za oskrbo doma, če je bolezen taka, da ni potrebno zdravljenje v bolnici.

Nič ni novega, če povemo, da so razmere v naših bolnicah neznosne. Vsaj se je o tem že mnogo razpravljalo, v naši javnosti in ustanovljeni so bili posebni akcijski odbori, ki naj bi rešili vprašanje: s kakšnimi sredstvi se naj bi zgradile nove bol-

nice. Kajti glavno vprašanje je, dobiti denar za zgradbo bolnic. Akcijski odbori vprašanja niso rešili in so eden za drugim v svoji nedelavnosti vzeli konec. Nekaj kreditov je dovolila banovina za najnujnejšo razširjavo banovinskih bolnic. V ljubljanski bolnici, ki je centralna slovenska bolnica, je pa ostalo vse pri starem.

Kako nevzdržne so razmere v naših bolnicah dokazuje posebno primer ljubljanske umobolnice. Uprava bolnice navzlic prošnjam in pozivom ni dobila naknadnih kreditov, ko je redni kredit potrošila. Bolniki so zadnje dni živeli še samo od krompirja, ki ga je bilo še nekaj na zalogi. Uprava umobolnice je razglasila v javnosti, da bo odpustila vse bolnike, če ne dobi takoj denar, da nakupi živila. V bolnici je 845 bolnikov in 221 uslužbencev. Mučen poziv uprave umobolnice je povzročil, da je bil za prvo silo nakazan naknadni kredit stotisoč dinarjev. Seveda pa ta znesek še ne

zadostuje za vzdrževanje bolnice do novega državnega proračunskega leta. Saj stane samo prehrana bolnikov in uslužbencev 7500 din dnevno. Znesek, ki so ga sedaj nakazali iz Beograda zadošča komaj za 14 dni, nakar grozi, da se začne škandal s preskrbo ljubljanske umobolnice znova. Nerazumljivi so zadržki, da se krediti, ki jih potrebuje umobolnica, ne nakažejo v celoti.

S prenosom kompetenc na banovine bo stopilo tudi vprašanje o zgradbi novih bolnic v čisto nov štadij. Banovina bo poklicana, da iz svojih sredstev vzdržuje in gradi bolnice. Potrebni denar za zgradbo bolnic bo lahko dobila banovina od socialnih ustanov proti primerni amortizaciji in jamstvu, da se bo amortizacija tudi redno odplačevalo. Ko bo imela enkrat banovina v svojih rokah vse bolnice, bo odpadel tudi vsak izgovor, da je krivca za nesnosne razmere v bolnicah iskati drugje in ne v Ljubljani, ali Mariboru.

Delavska zbornica

Preteklo nedeljo, dne 19. t. m. se je vršila redna letna skupščina Delavske zbornice.

Skupščina Delavske zbornice je sprejela proračun za leto 1940, ki izkazuje 2,2 milijona din dohodkov na dokladah in 497.000 din na raznih dohodkih. Izdatki zbornice so po proračunu za plače uradništvu 540.000, za materialne izdatke urada 284.000, za materialne izdatke hiš 390.000, za samoupravne organe (izdatki za skupščino in seje odborov) 140.000, za kulturne svrhe in knjižnico 349 tisoč, za socialno politiko 653.000 za zavarovanje osebja 219.000 in raznih izdatkov (proračunska rezerva) 159.000 dinarjev. Skupaj je proračunanih izdatkov 2.697.406 dinarjev. Če bi se tekom proračunskega leta zmanjšali predpisi prispevkov za Delavsko zbornico, se tekom leta zniža proračun v nekaterih postavkah za 20%. Skupščina je sklenila, da se iz proračunskih prihrankov iz preteklih let ustanovi posebni rezervni sklad in da se odobri izreden kredit 50 tisoč dinarjev za podpiranje delavskih zadrug in 100 tisoč din za podpiranje delavskih družin, ki zaidejo v težave v slučaju brezposelnosti, orožnih vaj itd. Skupščina je nadalje sprejela pragmatiko za uslužbenca Delavske zbornice, katere namen je po utemeljivi poročevalca, osamosvojiti uradništvo Delavske zbornice od kakršnegakoli zunanjega vpliva in preskrbeti uradništvo v pogledu stalnosti službenega razmerja in glede starostne preskrbe.

Skupščino je otvoril predsednik zbornice g. Kozamernik, ki je poudaril, da nova uprava Delavske zbornice ni zamudila nobene prilike za skupno sodelovanje z vsemi organizacijami za splošno korist in da hoče nova uprava tudi še naprej sodelovati z dobro hotočimi organizacijami tako, kot zahtevajo interesi celotnega delavstva. Mislimo, da je nova uprava baš v pogledu sodelovanja s strokovnimi organizacijami mnogo zagrešila in da je že sestava zbornice taka, da je

uspešno sodelovanje vseh strokovnih organizacij v zbornici že v naprej izključeno.

Zbornični tajnik g. Hafner je obširno poročal na skupščini o delu, ki ga vrši zbornica. Glede zaposlitve delavstva je poudaril zbornični tajnik, da je višek zaposlitve bil dosežen avgusta meseca, ko je bilo pri OUZD zavarovanih 108 tisoč zavarovancev. V teku septembra se je pa število zavarovancev znižalo na 99 tisoč. V primeri z lanskim septembrom se je povprečna zavarovana mezda znižala za 0.40 dinarjev. Obenem z večanjem brezposelnosti in znižanjem mezd se je pa večala draginja. Indeks izdatkov za živila se je znatno dvignil. Ako računamo po standardu najslabše plačanih delavcev, se je indeks za živila dvignil za 13%. Pri boljše plačanih delavcih pa za 11%. Pri tem je upoštevan samo povečanje cen živil, ker cene stanovanju in kurivu še niso poskočile, manufakturi pa vsaj v takšni višini ne. Splošni indeks potrošnje je narastel gotovo za 8 do 10%. Zaradi tega porasta cen bo naloga DZ ukreniti vse potrebno, da se izognemo mezdni gibanjem, da se nehajo kopičiti zaloge živil, ali pa, da se mezde zvišajo za odstotek dviga cen. Ako se položaj ne obrne na boljšo stran, stojimo pred splošnim večjim mezdni gibanjem vsega delavstva. Potrebno bo veliko razumevanja od strani delodajalcev, da se izognemo nevarnostim in žrtvam, v katere nas lahko taka gibanja zavedejo.

Ugoden nakup manufakture pri

I. TRPIN-U

Oglejte si izložbe. Blago in cene govorijo!

**INSERIRAJTE V
"NOVI PRAVD"**

TEKOM TEDNA

Draginja

Imamo uredbo o pobijanju draginje. Uredba ima mnogo koristnih in lepih določb. Mislimo pa, da uredba ne bo «pobila draginje», dokler se ne bo tudi aprovizacijo prebivalstva smotrno organiziralo. Država in občine bi morale na trg postaviti večje količine najvažnejših živil, kakor hitro bi se pričele dvigati cene in tako ustvariti javni in najboljši regulator cen. V današnjih časih ni mogoče prepustiti aprovizacijo prebivalstva le svobodni trgovini. Vse kontrole ne pomagajo nič, če ni državne organizacije, ki v najboljši koledarski trenutkih sama ne poseže vmes in preskrbi živilski trg z blagom in po cenah, ki se upravičeno lahko zahtevajo. Tudi ni dovolj, da se nadzira samo malo in odvisno podrobno trgovino. Tajne in javne karte se mora postaviti takoj pod državno nadzorstvo, prav tako vso veletrgovino. Vsaj najvažnejša živila morajo dobiti takoj pri producentu maksimalne cene in točno mora biti določen dobiček vmesne trgovine. Več vrst živil se je zadnji čas podražilo zaradi izjemnih razmer naše zunanje trgovine. Vendar se je podražitev v detajlni trgovini pokazala v višini, ki sliči že na zloglasno vojno dobičkarstvo. Podražila so se pa tudi živila domačega izvora. Pa ne samo taka, ki imajo letos za seboj slabo letino. Dražja so tudi živila (kakor n. pr. moka), ki jih imamo dovolj v državi. Tega pa ne bi smelo biti, še prav posebno ne, če celo z uredbo «pobijamo draginjo».

== Končna ureditev države. Kakor poroča «Slovenec» je glede vprašanja končne ureditve države zmagalo stališče, da je treba po ustanovitvi banovine Hrvatske pričeti z reševanjem tudi ostalih avtonomnih edinic in to še pred poslanskimi volitvami. Dr. Maček in dr. Korošec sta obiskala v Nišu ministrskega predsednika Cvetkoviča in politični krogi pričakujejo, da se bo pri tej priliki rešil kompleks vprašanj, ki so v zvezi z novo ureditvijo države. Dr. Maček je bil v Nišu zelo slovesno sprejet in je na ovacije ljudstva izjavil: «Sporazum bo rešil dolgotrajni mir med srbskim in hrvatskim narodom. Med njima nikdar ni bilo spora. Spore so podpirali dolgo časa tisti, ki so od njih živeli. Velika je zasluga vašega sina, našega predsednika vlade, ki je prvi spoznal, da so temelji vse jugoslovanske države samo na Hrvatih in Srbih in da brez skupnega dela ne more država obstajati. Zaradi tega je on predlagal, da s sporazumom spravi v sklad hrvatske in srbske interese in da s tem končno veljavno okrepi našo skupno državo Jugoslavijo. Živeli.» — Časnikarjem pa je dr. Maček izjavil: «Vsekakor je glavni povod mojega prihoda v Niš, da obiščem svojega sodelavca, predsednika vlade Cvetkoviča. Pa čeprav ta obisk sam na sebi ni političnega značaja, je vendar dokaz ne samo pristranih odnošajev, pač pa tudi trdne volje, da Dragiša Cvetković in jaz svoje delo, ki sva ga začela s skupnimi močmi, končava kljub oviram, na katere z raznih strani dan za dan naletavamo. Veseli me pa, da po dolgem času prihajam spet v središče Srbije. To, kar je bilo dozdej storjenega v smeri sporazuma je bolj zunanja oblika. Do pravega sporazuma bo prišlo tedaj, kadar bo dobilo edino odločujočo besedo tako srbsko kakor hrvatsko kmečko ljudstvo.»

== Preseljevanje industrije v Beograd. Zagrebški «Ekonomist» poroča v

svoji zadnji številki, da se je leta 1938 in v prvi polovici letošnjega leta preselilo v Beograd 11 industrijskih podjetij, od tega 8 iz savske banovine (iz samega Zagreba 6), 3 iz dravske banovine, 3 iz dunavske banovine in eno podjetje iz vardarske banovine.

== Brezmesni dnevi. Kakor poroča «Jugoslovanski kurir» se na kompetentnih mestih razpravlja o možnosti, da se v Jugoslaviji uvedejo brezmesni dnevi, kakor je to uvedeno že v nekaterih nevtralnih državah. Za uvedbo brezmesnih dni se zavzemajo predvsem izvozniki živine, ki pravijo, da tako ugodnih časov za izvoz živine še nismo imeli kot sedaj. Glede na težkoče, ki jih imamo z izvozom drobnice, naj bi se v zvezi z brezmesnimi dnevi priporočalo potrošnje ovčjega mesa na račun telečjega in svinjskega mesa.

== Popis pšeničnih zalog. Vlada je sklenila, da popiše zaloge pšenice in koruze pri trgovcih in po mlinih. V zvezi s tem ukrepom vlade, je minister za trgovino in industrijo izjavil: Zaradi skoka cen, ki je zasegel tudi neobhodno potrebne življenjske potrebščine, se postavlja vprašanje zaščite gospodarsko šibkejših slojev. Gospodarska politika bo morala zato v največji meri računati s tem socialnim momentom in to tembolj, ker tendenca naraščanja cen daje razmaha špekulaciji, ki še bolj poslabšuje položaj konsumentov in pasivnih krajev. Zaradi tega je bilo sklenjeno, da se točno ugotovi, kakšna je ta špekulacija, in da se s tem namenom popišejo zaloge pšenice in koruze pri trgovcih in po mlinih.

== Plače trgovskih pomočnikov. «Organizator» glasilo zasebnih nameščencev je objavil statistične podatke o plačah trgovskih pomočnikov. Statistični podatki navajajo, da je v Sloveniji 2586 trgovskih pomočnikov in pomočnic. Od teh ima 789 trgovskih pomočnikov največ 6000 din plače na leto, nadaljnjih 622 trgovskih pomočnikov pa od 6000 do 8640 din na leto. To pomeni, da je v Sloveniji 1511 trgovskih pomočnikov obojega spola, ki imajo največ 720 din plače na mesec, ali 24 din na dan, ali 2,4 din od ure. Torej 60% vseh trgovskih pomočnikov prejema plačo, ki je nižja od minimalne mezde, določene za nekvalificirane delavce. Trgovski pomočniki zato upravičeno zahtevajo, da se njihovi kvalifikaciji odgovarjajoče predpišejo tudi zanje minimalne plače.

== Socialno zavarovanje dobi več zdravnikov. Nedavno je stopila v veljavo nova kolektivna pogodba zdravnikov socialnega zavarovanja. Po tej pogodbi se bo povečalo število zdravnikov približno za 100. V kratkem pride tudi do večjih izprememb v zdravniški službi sploh.

== Akcija za zboljšanje položaja monopolskih delavcev. Zastopniki monopolskega delavstva ter delavski zaupniki so se zglasili pri upravi državnih monopolov, kjer so posredovali za zboljšanje položaja monopolskih delavcev. Rečeno jim je bilo, da se pripravljajo izpremembe in dopolnitve pravilnika o poslovanju, plačah in pokojninskem skladu za vsa monopolska podjetja. Pri teh izpremembah se bodo upoštevali predlogi delavstva. Obeta se tudi nov pravilnik za delavce v državnih solarnah.

== Prvi transporti sezonskih delavcev so že prispeeli v Maribor. Do božičnih praznikov se bo vrnilo iz Nemčije okrog 12.500 delavcev. Letos bodo naši delavci ob vrnitvi v domovino deležni posebne pozornosti. Vsakdo bo dobil ob prihodu v Maribor izdatno porcijo guljaža, kruh in eš pol klobase za na pot. Delavci dobe četrtinsko vožnjo do svojih domov in tudi vprašanje zamenjave mark je povoljno rešeno.

Delegatski zbor NSZ v Laškem

V nedeljo, dne 19. novembra 1939 se je vršil v Laškem delegatski zbor naše organizacije, kjer je položila Narodna-strokovna zveza obračun dela za preteklo leto. Narodni delavci so premostili vse nepravilne in zapreke in zbor je dal novoizvoljenemu vodstvu navodila za nadaljno uveljavljanje in delo organizacije. Delo Narodne strokovne zveze v preteklem letu je bilo ogromno, kar vse je bilo točno razvidno iz podanih poročil. Pri nobeni akciji ni manjkalo NSZ, kadar je bilo treba zagovarjati interese svojega članstva in interese malega človeka. Zato funkcionarjem ni bilo težko polagati računov. V svoji borbi NSZ ni nikdar kolebala in se je vedno izkazala kot nepomirljiva konsekvantna zastopnica delavstva. NSZ je in ostane bojna organizacija narodnega delavstva, ki bo šla po svoji začrtani poti naprej do cilja.

Ob sijajni udeležbi je otvoril delegatski zbor tov. predsednik Zupan Tine, ki je poudaril, da pozdravlja vse delegate, ki so prišli na zbor, da položijo račun o preteklem delu in določijo smernice za bodoče delo. Preden preidemo na dnevni red, je potrebno, da se spomnimo naših tovarišev in borcev za socialne pravice delavstva. Predvsem pa se je treba spomniti naših umrlih funkcionarjev, in sicer tov. Žabkarja in tov. Kudra ter ostalih tovarišev, ki so v minulem poslovnem letu umrli in predlagam enominutni molk v počastitev spomina tovarišev. Predsednik tov. Zupan je nato nadaljeval:

Današnji zbor ni oficijelna manifestacija, temveč pravi delovni zbor in vsakdo se bo moral prizadevati, da bo ta zbor dosegel svoj pravi namen. To zborovanje mora biti enotna, stvarna manifestacija narodnega delavstva. Pokazati moramo, da smo strnjeni in disciplinirani, vsa nesoglasja pa se morajo odstraniti mirnim potom, saj smo nositelji velikega poslanstva nacionalnega delavstva.

Več morale in poštenja, to naj bo naše geslo in to geslo naj nam bo zvezda-vodnica pri našem delu v bodočnosti. Posnemajmo gesla našega Klofača, ki je dejal: «Čim več izobrazbe, tem boljši bo človek.» Zato moramo tudi mi v bodoče, kakor smo doslej, posvetiti največjo pažnjo izobrazbi delavstva. Poleg tega pa moramo tudi etično dvigniti naše delavstvo. Mi smo strokovna organizacija in gradimo naš pokret na gotovih načelih in programu. Pri tem svojem delu ne gremo niti na levo, niti na desno, temveč premočrtno do našega cilja za dobrobit našega malega človeka. Vedno bomo stali na braniku za naše delavstvo, domovino in kralja.

Po uvodnih besedah tov. predsednika je imel programatični govor tov. dr. Joža Bohinjec (ta nagovor kakor tudi resolucijo bomo priobčili). Nato je sledilo obširno poročilo strokovnega tajnika. Dotaknil se je vseh socialnih problemov ter tudi vse socialne zakonodaje, tako n. pr. socialnega zavarovanja, skrbstva za brezposelne, delovnih plač in kolektivnih pogodb, plačanil dopustov, delavskih institucij, delavskih zaupnikov. Nato je obravnaval posamezne stroke, kakor kovinsko stroko, rudarsko stroko, tekstilno stroko, gradbeno stroko, oblačilno stroko, živilsko stroko, papirno stroko, lesno stroko, kemično stroko in naposled je govoril še o raznih gibanjih. Dalje je poročal o vseh akcijah, ki so izšle iz NSZ, in tudi o vseh ostalih akcijah, ki so jih podvezle vse strokovne organizacije. Podrobno pa je poročal o delu izvrševalnega in Upravnega odbora, dotaknil se je tudi «Nove Pravde» in kulturnega dela, delovanja podružnic ter splošnega organizacijskega in propagandnega dela.

Iz njegovega izčrpnega poročila je razvidno ogromno delo, ki ga je izvršila NSZ v minulem poslovnem letu. Po njegovem poročilu je poročal tov. Ambrožič o blagajniškem stanju. Končno pa je nadzorni odbor dal dosedanjemu odboru razrešnico, ki je bila sprejeta soglasno.

Pri volitvah so bili soglasno izvoljeni v Izvršilni odbor naslednji naši tovariši: za predsednika Zupan Tine, za poslovodnega podpredsednika dr. Joža Bohinjec, za drugega podpredsednika Hočevar Lojze, za tajnika dr. Branko Alujevič, za drugega tajnika Albin Jančar, za blagajnika Jože Ambrožič, za drugega blagajnika Lojze Oven, za gospodarja Avgust Jamnik, za praporščaka Lojze Orehek, za namestnika Edvard Terkuč; v nadzorstvo pa dr. France Kovič, Janko Avsenik z Jesenic, dr. Igor Rosina iz Maribora, Franjo Derča iz Sv. Pavla in Miloš Mlakar iz Mežice. V odboru skoraj ni bistvenih izprememb in se vidi, da so v Izvršilnem odboru možje, v katere ima organizacija absolutno zaupanje. V Upravni odbor pa so bili izvoljeni vsi člani Izvršilnega odbora in vsi predsedniki podružnic ter člani Nadzornega odbora. Po končanih volitvah je spregovoril tov. Rupnik o pomenu «Nove Pravde» in tako vzpodbudil pri tovariših zanimanje za naše strokovno glasilo. Nato je bila prečitana resolucija, ki so jo navzoči sprejeli z velikim aplavzom. Naposled se je sprejel predlog, da se ustanovi stavkovni sklad, v katerega bo vplačevala vsaka podružnica po din 10.— mesečno, počenši od 1. decembra 1939 naprej.

Zbor je bil zaključen ob 14. uri, nato pa je bilo skupno kosilo. Potem si je vsa delegacija ogledala novo Gostilničarsko pivovarno v Laškem.

Vsem naročnikom — zamudnikom!

Navzlic večkrat priloženim položnicam uprava «Nove Pravde» ugotavlja, da je še mnogo zamudnikov, ki svojih obvez niso izpolnili.

Zamudnike tem potom ponovno vljudno pozivamo, da poravnajo zastalo naročnino in se uvrste med stalne naročnike, ali da nam list vrnejo, da jih črtamo iz seznama onih, ki nočejo ali ne morejo biti podporniki narodnega delavskega gibanja.

Kdor lista ne bo vrnil, ga smatra uprava za naročnika.

«Nova Pravda» zasluži, da dobi naročnike tudi izven kroga organiziranih narodnih delavcev.

Posebno računa uprava na one kroge, ki imajo posredno ali neposredno stike z narodnim delavstvom bodisi v obratu ali v javnem življenju.

Nacionalna javnost in njeni posamezniki imajo dolžnost, da podprejo plemenito stremljenje narodnega delavstva vsaj s skromno naročnino in s tem dokažejo, da soglašajo z borbo narodnega delavstva za svoj gospodarski in socialni napredek in da ga ne poznajo samo takrat, kadar od narodnega delavstva terjajo žrtve za splošen nacionalni napredek.

S tem pozivom se želi uprava prepričati, da li je v narodni javnosti še dovolj posameznikov, ki znajo ceniti plemenita stremjenja poštenih in pridnih narodnih delavcev.

UPRAVA.

Mezdna gibanja

Rudarska stroka

Kakor smo poročali, se je 16. t. m. vršila razprava pri obratovodstvu rudnika Bohemije v Pečovniku. Na tej razpravi sta bili zastopani obe organizaciji in tudi II. rudarska skupina. Delavstvo tega rudnika je že meseca julija in avgusta, to se pravi še pri normalnih razmerah, pripravilo vse za mezdno gibanje, kajti razmere tega delavstva niso bile tako rožnate in se je že tedaj pokazala potreba, da se zaprosi za zvišanje mezd. Med pripravami pa smo prišli v nov položaj, nastala je vojna in posledice so se pokazale tudi pri nas, kajti draginja stalno narašča. Prav zaradi tega novega položaja pa je to delavstvo sedaj še bolj upravičeno, da zahteva, da se njihove mezde regulirajo in prilagodijo današnjim razmeram. Toda na žalost je obratovodstvo sporočilo, da so tako slabi izgledi, da delavstvo ne more računati s kakim poviškom mezd. Ker je bila to glavna zahteva delavstva, zato se je razgovor zaključil z neugodnim uspehom. Ker pa delavstvo vseeno upa, da bo podjetje pokazalo razumevanje, je bilo sklenjeno, da se posebna deputacija zastopnikov zgleda v Ljubljani pri g. predsedniku tega rudnika, kateremu se bo podrobno pojasnil težak položaj delavstva.

Pretekli ponedeljek se je vršila na inicijativno rudarskega odseka Delavske zbornice konferenca predstavnikov rudarskega delavstva, ki je razmotrivala o položaju rudarjev glede na občuten porast draginje in sklepala o akciji za prilagoditev mezd naraščajoči draginji.

Na konferenci, katere se je udeležil tudi zastopnik rudarskega glavarstva, so sodelovali predstavniki vseh štirih rudarskih organizacij, II. skupine rudarske zadruge, zveze strojnikov in člani rudarskega odseka.

Po izčrpnem poročilu o naraščajoči draginji, v katerem se je ugotovilo, da so cene živih porastle za nad 10% in se draži poleg kolonialnega blaga tudi manufaktura in obutev, so bili soglasno sprejeti naslednji zaključki:

Na podlagi člena 26 kolektivne pogodbe za TPD naj se zahteva nujno sklicanje pogajanj za prilagoditev mezd naraščajoči draginji, in sicer naknadno s 1. novembrom 1939. Ob priliki pogajanj naj se ugotovi podlaga za ugotavljanje porasta draginje in zahteva za primer nadaljnjih draginjskih sprememb avtomatično prilagoditev mezd.

Pri kr. banski upravi naj se pospeši sklicanje ankete predstavnikov delodajalskih in delojemalskih zbornic, ki naj sklepa o obveznem avtomatičnem zvišanju plač za primer porasta draginje pri vseh delodajalcih brez razlike.

Ker velja za državne rudnike še vedno enotna delovna pogodba, naj ukrene Delavska zbornica vse potrebno, da se tudi za rudarje državnih rudnikov zvišajo plače ustrežajoče draginji.

Prav posebno so spričo porasta draginje prizadeti upokojeni rudarji, ker njih pokojnine že prej niso zadoščale za skromno preživljanje. Pokrene naj se nujno akcija za priznanje posebnih draginjskih doklad k pokojninam in rentam.

Predstavniki strokovnih organizacij so stavili še predloge priznanja rodbinskih doklad, da se rešijo družine s številnimi otroki pred propadom, dalje spremembi sedaj veljavnih minimalnih mezd, povrnitvi odtegljajev po 10 dinarjev dnevno, ki so jih delodajalci neupravičeno odtegnili na orožne vaje vpoklicanim rudarjem in uvedbi plačanih dopustov za rudarsko delavstvo.

Tudi tem predlogom bo posvetila Delavska zbornica vso pažnjo, takoj pa je pristopila k izvajanju sklepov glede prilagoditve mezd naraščajoči draginji in upa, da bo to vprašanje še tekom novembra zadovoljivo rešeno.

Iz naših delavskih krajev

Ljubljana

V četrtek se je vršil v Ljubljani sestanek obratnih zaupnikov, ki so bili izvoljeni na listi NSZ v Ljubljani. Sestanka se je udeležilo veliko število obratnih zaupnikov, katerim je strokovni tajnik poročal o pomenu, dolžnostih in nalogah obratnega zaupnika ter o splošnih problemih socialne zakonodaje in delavskih vprašanj.

Po končanem predavanju je spregovoril še tov. Jančar, ki je poudarjal velik pomen organizacije. Naposled pa se je razvila živahna debata, iz katere se je videlo, da so delavske razmere zelo slabe in da bodo zaupniki imeli veliko dela, če bodo hoteli, da se te razmere resnično in hitro popravijo.

V najkrajšem času bo ljubljanska podružnica ponovno sklicala sestanek zaupnikov, na katerega upamo, da bodo prišli tudi oni, ki so iz katerih koli razlogov izostali.

Opozorilo! Že v zadnji številki našega lista smo poročali, da bodo 8. decembra letos priredile gospodinjske pomočnice v dvorani Delavske zbornice veliko akademijo. Ker ima prireditelji namen pokazati, da se naše gospodinjske pomočnice v polni meri zavedajo svojega poslanstva, že danes naprošamo, da se v polnem številu udeležite prireditve. Vodstvo prireditve je v rokah Jožeta Šorna, za glasbeni užitek pa bo poskrbel Lojze Karmelj. Prireditve bo zelo zanimiva in ne bo ni-

komur žal, kdor se bo akademije udeležil. O podrobnejšem programu bomo točneje poročali v prihodnji številki.

Laško

V nedeljo dne 12. t. m. se je vršil v Laškem lepo uspeli članski sestanek, na katerega je prišel tudi zastopnik centrale. Na sestanku so se obravnavala delavska vprašanja ter se je delavstvu tolmačilo njihovo prvo kolektivno pogodbo, ki je bila sprejeta 1. septembra 1939. Vsi navzoči so z zanimanjem sledili izvajanjem, iz poročila obratnega zaupnika pa je razvidno, da so tudi v tej pivovarni nastale težkoče, ker je sezona pri kraju. Toda, ker je delavstvo 100-odstotno organizirano in solidarno, bodo skušali tudi to urediti na tak način, da bo zadovoljil vse. Zaenkrat pa še ni upati kakih bistvenih sprememb.

Pečovnik

Delavstvo rudnika Pečovnik in člani NSZ pozivamo, da se udeležijo shoda, ki ga je sklicala za nedeljo, dne 26. t. m. ob pol devetih dopoldne v prostorih gostilne Jančič na Bregu, II. rudarska skupina. Nahajamo se v mezdni gibanju in glede na položaj, ki je nastal pred tem mezdni gibanjem, je potrebno, da se delavstvo podrobno spozna z nastalo situacijo in da se glede na to sklene o nadaljnjem postopanju.

Vsem podružnicam Narodne strokovne zveze.

Zaradi naraščajoče draginje in splošnega neugodnega položaja naprošamo vse podružnice NSZ, ker se bo v najkrajšem času vršila anketa zaradi draginje in pri kateri bomo skušali, da se za vse delavstvo v Sloveniji dvignejo mezde sorazmerno z nastalo draginjo, da nam pošljejo vsa podrobna poročila o delavskem položaju, ki je nastal zaradi porasta draginje. Istočasno nam tudi sporočite želje in zahteve delavstva.

Podpeca

Tudi pri nas cene zelo hitro rastejo in je treba na vsak način ukreniti vse potrebno, da se zaščiti delavstvo. Pri nas imamo trgovino in konzum, ki se pa kaj hitro prilagodi novim razmeram in dvigata cene dnevno. Dobro pa vemo, ko so cene padale, da se tedaj niso posluževali istega sistema in zniževali cene dnevno in tako hitro in če jih je kdo vprašal, zakaj to ne gre s časom, so dejali, da imajo staro zalogo. Zato bi bilo tudi zdaj potrebno in pravilno, da bi se stara zaloga prodajala po stari ceni.

V dnevnem časopisju vedno čitamo o naraščajoči draginji, izdana je bila tudi uredba o pobijanju draginje, toda kljub temu cene hudo rastejo. Zato bi bilo potrebno, da se tem navijalcem stopi na prste.

V nedeljo dne 26. t. m. sklicujemo prav zaradi draginje širšo odborovo sejo, na katero vabimo vse tovariše. Ta širša seja se bo vršila v rudniški dvorani ob desetih dopoldne.

V nedeljo dne 19. t. m. se je poročil naš tovariš Delalut Ernest. Tovarišu in njegovi družici želimo obilo sreče na novi življenjski poti!

Jesenice

V nedeljo dne 26. t. m. ob desetih dopoldne bo v prostorih Sokolskega doma članski sestanek. Na sestanku se bodo obravnavale važne organizacijske zadeve in podalo se bo poročilo o položaju delavstva. Dolžnost vsakega čla-

na je, da se sestanka točno in gotovo udeleži.

Odbor je na svoji seji sklenil, da se zberejo vse članske knjižice zaradi pregleda, zato naprošamo vse tovariše in tovarišice, naj jih izročijo organizacijskim zaupnikom ali pa v pisarni NSZ. Knjižice se bodo vračale v nekaj dneh, ker upoštevamo željo članov, s tem da jo uporabljajo kot legitimacijo.

Slov. Javornik

Delavec zelo težko prenaša položaj, ki je nastal zaradi prevelike draginje. Življenjske potrebščine se draže iz dneva v dan in to po večini neopravičeno, ker hočejo imeti gotovi prekupčevalci in špekulanti največ koristi od te situacije. Zato je potrebno preprečiti take poskuse s tem, da se določijo fiksne cene. Odbor za pobijanje draginje pa naj vodi kontrolo o vseh cenah.

Potrebni so hitri in odločni ukrepi oblasti in vseh odločujočih faktorjev, da se tako zaščiti siromašno ljudstvo, na drugi strani pa izognemo nepotrebne vznemirjanja. Pomoč je potrebna takoj, ker delavstvo tega ne prenese, saj se njegov položaj ni izboljšal sorazmerno z naraščajočo draginjo.

V torek dne 14. t. m. se je vršila plenarna seja obratnih zaupnikov KID. Iz poročil je bilo razvidno, kako težko je delo obratnega zaupnika.

Zaupniki so sklenili, da bodo opozorili vodstvo na dane obljube ter ga zaprosili, da takoj reši vloge, ki so bile naslovljene na vodstvo ter da se strogo izvajajo vsa določila iz o. z., odnosno z. o. d.

Ribnica

V nedeljo dne 26. t. m. ob 1. uri popoldne se bo vršil v običajnih prostorih članski sestanek vsega delavstva v Ribnici, na katerega bo prišel tudi zastopnik centrale, ki bo poročal o aktualnih stvareh posebno glede na naraščajočo draginjo.

Glede na čas in aktualnost upamo, da se bo vse delavstvo udeležilo tega sestanka, na katerem se bo tudi sklenilo, kaj naj se ukrene zaradi naraščajoče draginje.

Conan Doyle:

Skrivnostni dogodek

«In ki je bival v onem kraju, kajti do ribnika je mogoče priti samo od farne ali pa od onega drugega posestva, ker tujci pač ne morejo hoditi todi.»

«Res je tako.»

«Še dalje imamo tukaj naš današnji pohod. S preiskavo zemlje sem dognal nekoliko malenkostnih podrobnosti, ki sem jih povedal temu trapastemu Lestradu, da bi iz njih spoznal osebnost zločinca.»

«Na kak način pa si jih dognal?»

«Moja metoda ti je znana. Naslanja se na opazovanja malenkosti.»

«To vem, da si utegnil njegovo velikost sklepati iz dolgosti njegovega koraka. Ravno tako se morejo spoznati škornji iz njihovih odtiskov.»

«Da, bili so prav posebni škornji.»

«Toda njegovo šepanje, kaj pa s tem?»

«Vtisk njegove desne noge je bil ved manj razločen nego njegove leve. Manj teže je polagal nanjo. In zakaj? Ker je šepal — bil je šepav.»

«In dejstvo, da je bil levičnik?»

«Na tebe samega je naredila vtis narava zadanih ran, kakor jo je popisal zdravnik pri sodni preiskavi. Udarec je bil zadan iz neposredne bližine in vendar se je rana nahajala na levi strani glave. Kako se more to zgoditi drugače, ako ni zločinec levičnik? Med razgovo-

rom očeta in sina je stal za onim drevsom. Celo kadil je tamkaj. Našel sem pepel smodke in z ozirom na svoje posebno poznavanje tobakovega pepela sem mogel izjaviti, da je kadil indijsko smodko. Kakor ti je znano, sem se pečal nekoliko s to stvarjo ter napisal kratko razpravo o pepelu 140 različnih vrst tobaka za pipe, smodke in cigarete. Potem ko sem našel pepel, sem se oziral naokoli in kmalu tudi našel ostanek smodke med mahovjem, kamor ga je bil vrgel. Bila je v resnici indijska smodka, in sicer one vrste, kakor jih izdelujejo v Rotterdamu.»

«In držalo za smodke?»

«Opazil sem, da konec smodke ni bil v njegovih ustih. Z ozirom na to je brez dvoma rabil držalo. Smodkina špica je bila odrezana, ne ogriznjena, prerez pa ni bil gladek, in iz tega sem sklepal, da mora imeti top, skrhan nož.»

«Holmes, sem rekel, čti si razprostrl mrežo okoli tega človeka, iz katere ne more uteči, in rešil nedolžno človeško življenje, in sicer tako gotovo kakor si prerezal vrvice, ki so mu jo že dali okoli vrata. Dobro vidim, kam vse to meri. Krivec je —»

«Mr. John Turner,» je zaklical hotelski sluga, odprl vrata naše sobe ter pripustil vanjo nekega obiskovalca.

(Dalje prih.)